

Comentariul operei Amurgul gandurilor scrisa de Emil Cioran - a treia parte

Expresia parcimonioasa dar exploziva, derutanta cateodata in continut, insa intotdeauna vitalista in forma este la ea acasa pe parcursul intregului volum "Fiecare om este propriul lui cersetor" sau "Vocea sangelui este o elegie neintrerupta" sau "intr-o lume fara melancolie, privighetorile ar incepe sa scuibe si crinii ar deschide un bordel", ca si "Orice fel de luciditate este constanta unei pierderi".

Ceea ce atrage imediat atentia este accentul pus, intr-un chip filozofic, neconventional, nesistematic, pe o dilema tipic filozofica sapientiala veche de cand lumea viata sau spiritul? Alegerea este echivalenta cu plasarea pe orbita vesnicei ispasiri si, bineinteles, cu suspendarea mantuirii.

Cele doua categorii se gasesc in raport de inversa proportionalitate: cu cat apetitul pentru cunoastere sporeste, cu atat functiile biologice, garantie a imunitatii, slabesc. Urmeaza ca iluminatii, livrestii, inteleptii sunt persoane decolorate, fara seva, intretinand relatii intime cu moartea Cautatorului de absolut nu-i ramane decat sa conchida ca "nu-mi stiu vreo senzatie pe care sa n-o fi ingropat in gand. (Spiritul e un mormant al naturii)".

Dilema capata dimensiunile tragicului pentru ca doar un sector marginal, detestat al existentei, poate favoriza starile de gratie, si anume boala, elogiata ca fiind semnul celor alesi. Prin atitudinea sa in fata instinctului energizant, omul se situeaza intr-o sfera morbida chiar numele speciei, "Homo sapiens", il recomanda drept un exemplar aflat in contradictie cu marea lege a naturii: autoconservarea. Un simptom indubitabil pentru constiinta crepusculara il constituie pasiunea pentru muzica Wagner si Bach, prezente constante in mai multe volume, simbolizeaza apoteoza spiritului dar si decadenta lui, prin chiar valoarea lor inegalabila Pentru individul comun, sanatos, racordat la ritmurile nefalsificate ale Naturii, chemarile de sirena provocatoare raman fara ecou.

Daca boala este o cale spre transcendent, ea se va asocia in chip necesar cu gandurile si cu inefabilul sonor "intocmai ca gandurile, muzica se instaleaza in golurile vitale. Un sange proaspat si o carne rumena rezista ademenirilor vibrante, n-au spatiu pentru ele; boala insa le face loc".

Nobletea la Cioran este rezultanta unor lipsuri in ordine biologica sanatatea tinand de o absenta de intensitate. intr-un organism "atins" (alt termen recurent), metodele de supravietuire presupun o componenta eroica o zbatere problematica fara nimic comun cu felul in care curge o viata obisnuita echilibrata De un net anticlasicism se dovedestee fiecare pozitie fata de lucrurile asezate, acreditate de uzul public, care, in epoca lui Boleau, de pilda erau circumscrise de notiunea de "bun-simt".